

Simon Skov Fougst
Rasmus Fink Lorentzen
Mike Juul Taagehøj

Kaliber

Scenariebaseret danskundervisning i udskolingen
DANSKLÆRERENS DAG 2017

Slides: kortlink.dk/mrsh

Kaliber, et scenariebaseret læremiddel til udskolingen

2

- Oplægget præsenterer og diskuterer eksempler på, hvordan den scenariebaserede undervisning tager afsæt i elevernes hverdag, og hvordan eleverne kan leve sig ind i en række virkelighedsnære problemstillinger. Kaliber lægger op til, at eleverne diskuterer og lytter til andres synspunkter for sammen at udvikle multimodale produkter - alt sammen inden for en danskfaglig ramme, hvor litteratur bruges som et spejl på verden, som eleverne skal forholde sig til og diskutere ud fra.

Indhold

3

- Walk the walk!
- Talk the WALK
- Faserne i systemet - ELEVBOKEN (walk the walk)
- Baggrundsovervejelser - LÆRERVEJLEDNINGEN (talk the walk)
- Kort introduktion: Logikken bag

Kaliber er

- Forskningsbaseret og praksisafprøvet
- Tre bøger til 7. (udkommet), 8. (på trapperne), og 9. (2018) klassetrin hver med
- Otte forløb med
- Processtyret
- Scenariebaseret danskundervisning
- Med blik for verden uden for skolen
 - Hvor og hvordan gør man danskfaglighed i sit fritids- og arbejdsliv?
 - Virkelighedsnære problemstillinger
- Med multimodale produkter
- 21. århundredes kompetencer integreret i danskfaglig kontekst og med
- Lærervejledninger til de enkelte bøger

Kaliber er

- Dialogisk undervisning med åbne spørgsmål med
- Litteratur som spejl med
- Progression fra bog til bog
- Eleverne som selvproducerende
- Anvendt danskfaglighed til
- At producere med it

Logikken bag *KALIBER*

Verden uden for skolen

Faget dansk - berettigelse?

8

- Hvad er danskfaget?
- Hvorfor har vi dansk i skolen?
- Hvor, hvornår og hvordan bruger man danskfaglighed i sit liv?

Dansk i skolen

9

- Mundtlig fremstilling
- Skriftlig fremstilling
- Stavning
- Læsning
- Tekst- og medieanalyse
 - Billedanalyse og -fortolkning
 - Tekstanalyse og -fortolkning
 - Lyrikanalyse og -fortolkning
 - Kommunikationsanalyse og -fortolkning
 - ...analyse og -fortolkning

Kompetenceområde	Effet 8. klasse
Læsning	Dansere kan analysere og regulere sin læseproces og diskutere læsers betydning i deres fortolkning
Fremstilling	Dansere kan udtrykke sig forklædt, klart og neutralt i skrift, tale, lyd og billeder og forme, der passer til genre og situation
Fortolkning	Dansere kan beskrive og tolke kultur, identitet og sprog gennem sproglige udtryk og diskutere af betydning og andre sproglige aspekter
Kommunikation	Dansere kan deltage reflekteret i kommunikationssituationer og diskutere kommunikationssituationer

Dansk i skolen	10										
• Læsning • Fremstilling • Fortolkning • Kommunikation • Hvornår, hvordan og hvor gør vi brug af disse fire kompetencer i vores liv?	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kompetenceområde</th> <th>Effekt 9. klasse</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Læsning</td> <td>Elev kan tyde og regulere sin læseproces og diskutere teksters betydning i deres kontekst</td> </tr> <tr> <td>Fremstilling</td> <td>Elev kan udtrykke sig mundtligt, skriftligt og i medier i en form, der passer til genre og situation</td> </tr> <tr> <td>Fortolkning</td> <td>Elev kan fortolke og tilføje kulturs betydning og sætte sammen systematisk viden og diskussion af litteratur og andre kulturelle tekster</td> </tr> <tr> <td>Kommunikation</td> <td>Elev kan deltage aktivt i kommunikation i komplekse sociale og sociale situationer</td> </tr> </tbody> </table>	Kompetenceområde	Effekt 9. klasse	Læsning	Elev kan tyde og regulere sin læseproces og diskutere teksters betydning i deres kontekst	Fremstilling	Elev kan udtrykke sig mundtligt, skriftligt og i medier i en form, der passer til genre og situation	Fortolkning	Elev kan fortolke og tilføje kulturs betydning og sætte sammen systematisk viden og diskussion af litteratur og andre kulturelle tekster	Kommunikation	Elev kan deltage aktivt i kommunikation i komplekse sociale og sociale situationer
Kompetenceområde	Effekt 9. klasse										
Læsning	Elev kan tyde og regulere sin læseproces og diskutere teksters betydning i deres kontekst										
Fremstilling	Elev kan udtrykke sig mundtligt, skriftligt og i medier i en form, der passer til genre og situation										
Fortolkning	Elev kan fortolke og tilføje kulturs betydning og sætte sammen systematisk viden og diskussion af litteratur og andre kulturelle tekster										
Kommunikation	Elev kan deltage aktivt i kommunikation i komplekse sociale og sociale situationer										

Kalibers kongstanke	11										
• Scenarier i vores liv, hvor vi anvender danskfaglighed	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kompetenceområde</th> <th>Effekt 9. klasse</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Læsning</td> <td>Elev kan tyde og regulere sin læseproces og diskutere teksters betydning i deres kontekst</td> </tr> <tr> <td>Fremstilling</td> <td>Elev kan udtrykke sig mundtligt, skriftligt og i medier i en form, der passer til genre og situation</td> </tr> <tr> <td>Fortolkning</td> <td>Elev kan fortolke og tilføje kulturs betydning og sætte sammen systematisk viden og diskussion af litteratur og andre kulturelle tekster</td> </tr> <tr> <td>Kommunikation</td> <td>Elev kan deltage aktivt i kommunikation i komplekse sociale og sociale situationer</td> </tr> </tbody> </table>	Kompetenceområde	Effekt 9. klasse	Læsning	Elev kan tyde og regulere sin læseproces og diskutere teksters betydning i deres kontekst	Fremstilling	Elev kan udtrykke sig mundtligt, skriftligt og i medier i en form, der passer til genre og situation	Fortolkning	Elev kan fortolke og tilføje kulturs betydning og sætte sammen systematisk viden og diskussion af litteratur og andre kulturelle tekster	Kommunikation	Elev kan deltage aktivt i kommunikation i komplekse sociale og sociale situationer
Kompetenceområde	Effekt 9. klasse										
Læsning	Elev kan tyde og regulere sin læseproces og diskutere teksters betydning i deres kontekst										
Fremstilling	Elev kan udtrykke sig mundtligt, skriftligt og i medier i en form, der passer til genre og situation										
Fortolkning	Elev kan fortolke og tilføje kulturs betydning og sætte sammen systematisk viden og diskussion af litteratur og andre kulturelle tekster										
Kommunikation	Elev kan deltage aktivt i kommunikation i komplekse sociale og sociale situationer										

	KALIBER og it It til produktion
---	---

Danskfaglig produktion med it

13

- Digitale boganmeldelser på skolebiblioteket
- Tilgængelig med en QR-kode
- Pragtfuldt, pragtfuldt

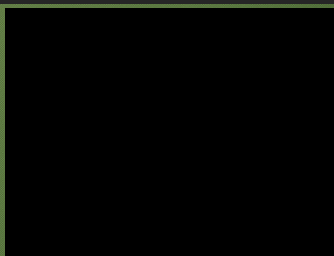
Danskfaglig produktion med it

14

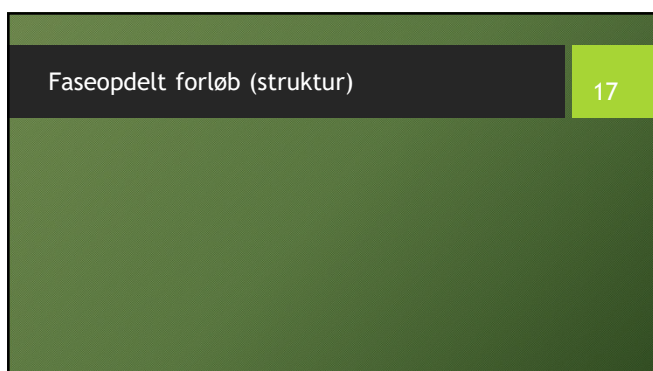
- Debat om synet på unge fra forskellige generationer

Digitale fortællinger - at øve sig

15

Forløbet

**#TEENAGER ☺?!
Sådan er en teenager**

Wake up

Fase 0

Fase 0: Wake up

- Alle har holdninger til teenagere og ungdommen
- Drøft jeres reaktioner på følgende udsagn om unge mundtligt
- Inddrag jeres eget syn på teenagere

Fase 0: Wake up

22

- Film: Seks forskellige aldersgrupper udtaler sig om teenagere.
- Hvad tænker I om de seks aldersgruppers syn på teenagere i dag?
- Hvad tænker I om teenagere i dag?

Wake up-callet

23

- Engagement
- Møde scenariet og læringsmål: Møde den aktuelle problemstilling

Jeres verden

Fase 1

Fase 1: Jeres verden

25

- Hvornår er man ung?
- Hvordan er man ung?
- Litteraturen som spejl: TV2: Nutidens unge

Jeres verden

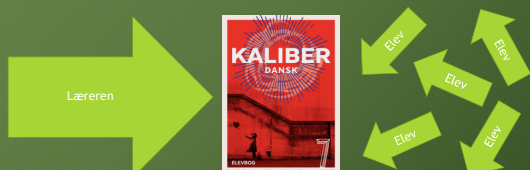
26

- Elevernes stemme
- Elevernes syn på det aktuelle

Lærerfaglighed og elevfaglighed

27

- Læreren går til faget med en specialiseret faglighed
- Eleverne møder faget baseret på deres hverdagserfaringer

Fagligt loop

Fase 2

Fagligt loop

29

- At klæde eleverne på fagligt til at håndtere den produktion, forløbet handler om
- Danskfagligheden
- (Skoledanskfagligheden)

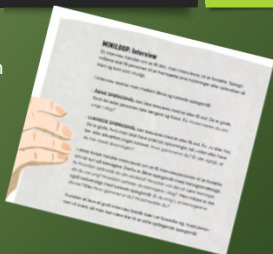
Forberedelse af produktion

Fase 3

Fase 3: Forberedelse af produktion

31

- Planlægning og stilladsning
- Fra det faglige loop til produktionen
- Miniloops

Fase 3: Forberedelse af produktion

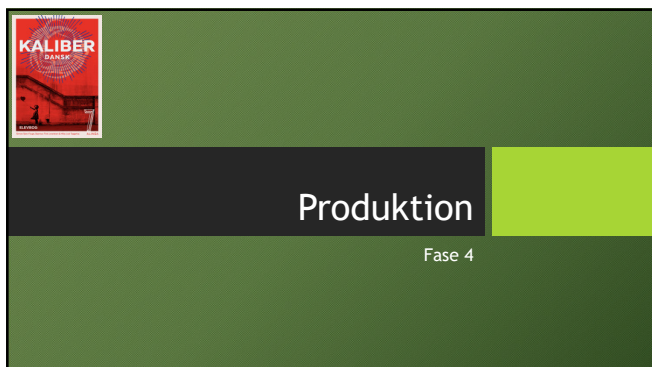
32

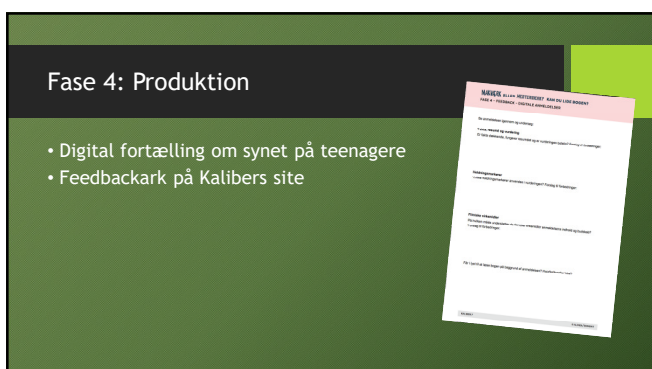
- Aldersgrupper fordeles
- Interview forberedes
- Vinkling
- Forbered billeder
- Tag billeder
- Speak

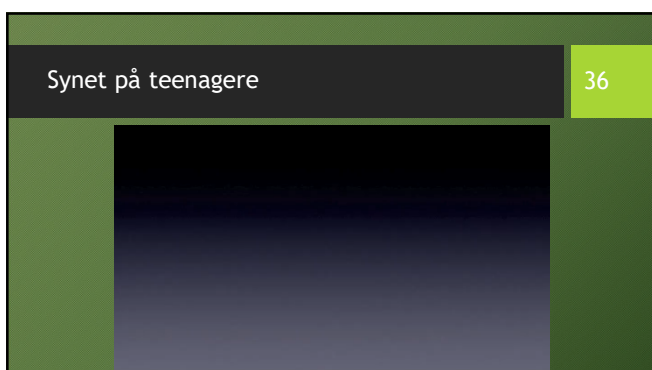
Forberedelse af produktion

33

- Gode produktioner er planlagte
- Fagligt fokus

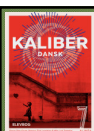

Produktion

37

- Fagligt fokus
- At øve sig
- At gøre om
- At stille krav til sine elever
- Anvendelse af faglighed
- Til produktion med it

Evaluering

Fase 5

Fase 5: Evaluering

39

- Evaluering af forløbet
- Foregår løbende gennem videologs

Videologs

40

- Elevernes egen evaluering
- Løbende evaluering
- '5-1-dogmet'
- Turnus
- Eksempel [her](#)

GRUPPER

► Lav en videolog eller en anden form for evaluering af fasen.

Fase 1: Videologs og tegn på læring

41

- Hvad har I gjort?
- Hvad har I lært?
- Hvilke udfordringer har der været?
- Hvad er det næste skridt?

TEGN PÅ LÆRING KAN VÆRE, NÅR DU

- beskriver din reaktion på en film
- diskuterer din reaktion på en film
- producerer en sammenhængende historie
- beskriver, hvordan hovedpersonen har det i historien
- overvejer, hvordan livet i Danmark er
- diskuterer, hvordan livet i Danmark er.

Læringsmålsstyring

42

- Hvad skal eleverne *lære*, og hvad skal de *gøre*?
- Eksempler på *Tegn på læring*

LÆRE: I skal lære at forestille jer, hvordan det må være at være flygtning og skrive mod indlevelse.

GØRE: I skal se en film om krig, og I skal hver især skrive videre på en fiktiv historie.

TEGN PÅ LÆRING KAN VÆRE, NÅR DU

- beskriver din reaktion på en film
- diskuterer din reaktion på en film
- producerer en sammenhængende historie
- beskriver, hvordan hovedpersonen har det i historien
- overvejer, hvordan livet i Danmark er
- diskuterer, hvordan livet i Danmark er.

Fase 5: Evaluering

43

- De fire videologs samles til en samlet evaluering af forløbet
- Forberedelse af klassesamtalen

Scenariebaseret undervisning

Og det 21. århundredes kompetencer

Scenariebaseret undervisning

45

- *Scenariebaseret undervisning* er undervisningsforløb, hvor eleverne sammen simulerer - evt. i roller - en meningsfuld praksis frem mod et reelt produktionsmål (Bundsgaard, Misfeldt & Hetmar, 2012, p. 30)
- Faglighed skal anvendes (kompetenceperspektiv)
- Med blik for verden uden for skolen: Videns- og praksisformer fra domæner uden for skolen (Bundsgaard 2006, Bundsgaard et al. 2011, 2012, Hanghøj et al., forthcoming) (Curriculumlogik)
- Relevans: Hvorfor skal jeg gøre/lære det her?
 - Prøven
 - Livsduelighed

Scenariedidaktisk domænemodel

46

- *Modellen for de fem vidensdomæner* (justeret efter Bundsgaard et al. 2011, p. 131)
- Pile: Oversættelser
- Bernsteins (2001) rekontekstualisering: Inden for og uden for skolen
- Shaffer: *Tamed version of professions*
- Verden uden for skolen: Produktion
- Skolen: Læring
- Sløjf

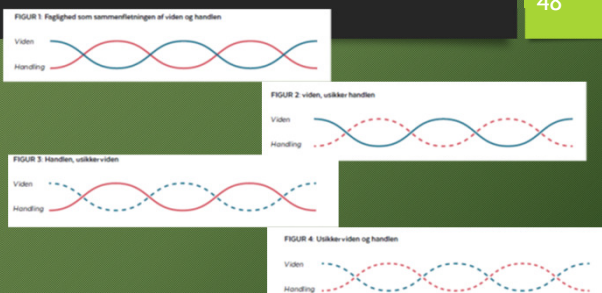
Kompetenceorienteret faglighed

47

- Faglighed er viden og handling
- Fælles Mål: Kundskaber og færdigheder

Faglighed

48

Scenariebaseret undervisning

49

- Hvordan bruger vi (dansk)faglighed i vores liv uden for skolen?
- Inden for skolen: LÆRING
- Uden for skolen: PRODUKTION eller UNDERHOLDNING

Scenariedidaktik

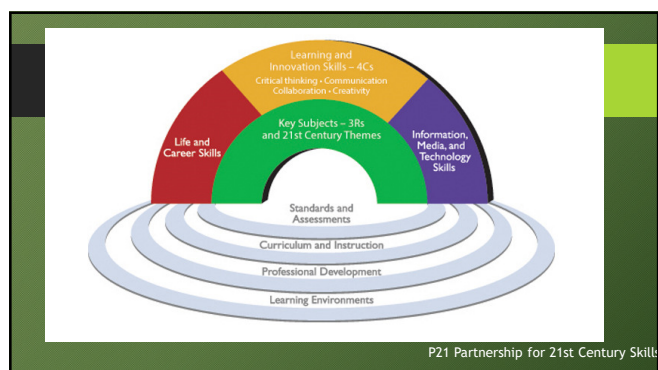
50

- Undervisningens to niveauer
- Undervisningsniveauet: **Læring:** *Skrive for at lære*
- Scenarieniveauet: **Produktion:** *Skrive for at afdække sandhed*
- Læreropgaven er at balancere dette

Scenariedidaktik

51

- Ikke alt i scenariet er relevant
- Undervisningsniveauet: **Læring:** *Skrive for at lære*
- Scenarieniveauet: **Produktion:** *Skrive for at afdække sandhed*
- Spilfabrikken: Løn- og arbejdsforhold
- Spor gennem Australien: Pakkede kufferten

Fra de 4 K'er til konkret undervisning

53

- Kommunikation
- Kritisk tænkning
- Kreativitet
- Kollaboration

Kaliber

- Sociale kompetencer
- Fortolkningsmæssige kompetencer
- Kommunikative kompetencer

Kompetencer i Kaliber

54

- Sociale kompetencer:
 - Kreativt samarbejde om produktion, it-understøttet praksis
- Fortolkningsmæssige kompetencer:
 - Arbejde m teksttyper fx multimodale, problemorienteret
- Kommunikative kompetencer:
 - Autentisk kommunikation, diskussion, analyse, kritisk stillingtagen

I ØVRIGT

Der er også tænkt på...

Litteratur: Modeltekster og igangsættere

56

- Igangsættere: Afsæt for diskussioner
 - Jeres verden
- Modeltekster: Sådan kan det gøres
 - Fagligt loop

Forløb	Tekster	Fagligt loop	Produkt
Important shit! Ungdomskulturarv	• <i>Head bær</i> Danmarks uhåndgribelige kulturarv består af! Politiken, 2015 • <i>Intet af</i> Janne Teller - romanuddrag, 2000 • <i>Fuck, hver die unge taler grimt</i>, Folkeskolen, 2006 • <i>Ommele unge er generation glad</i>, Politiken, 2012	Argumentationsteknik	Videopræsentation: Ungdomskulturliste
Ta' mig! Den rette til jobbet	• <i>Mit arbejde</i> af Helle Helle, Biler og dyr, 2000 • <i>Fabrik af Blikstok</i> Røgsystem. Over stok og sten, 2005	Jobansøgning	Jobansøgning og Jobsamtale
No way! Troværdighed på nettet #Teenager ☹?! Sådan er en teenager	• <i>Raven</i> og rævnedørrerne af TV-2, Nutidens unge, 1994 • <i>Fiskemarked ved Gt. Strand</i> af Paul Fischer, 1919 • <i>Jesus overdrager nøglerne til Sankt Peter</i> af Pietro Perugino, 1471-82 • <i>Venus' fædsel</i> af Sandro Botticelli, 1486 • <i>Bebudelsen af Fra Angelico</i>, 1438-47 • <i>Bankbalance</i> af Simcha, 2014	Multimodalitet og kildekritisk analyse Billedkomposition	Multimodalitet og kildekritisk analyse af en hjemmeside Digital fortælling
Jävla bra vennen min! At være nordiske naboer	• <i>Jeg er skandinav</i> af H.C. Andersen, 1837 • <i>Dette har store problemer med sproket deres</i>, Politiken, 2003 • <i>Storslægtens danske børn</i>, Språkvidenskab, 2012 • <i>Danmark er jeg født af</i> H.C. Andersen, 1850 • <i>Da gamle, da fra</i> af Richard Dybeck, 1844 • <i>Mitt lille land</i> af Ole Paus, 2011	Nabosprog	Oplysningsfilm
Varyl, viryl, viral! Få spredt budskabet	• <i>Kærlighed ved sidste blik</i> af Sverre Aage Madsen, Ud & Se, 2013 • <i>Mine venner er blevet 'like'</i> markonomer, Politiken 2015	Analyse af reklamefilm	Reklamefilm
Makværk eller mesterværk! Kan du lide bogen?	• <i>Børnemishandling i Parken</i>, EkstraBladet, 2014 • <i>One Direction leverede vores H-line</i> Jans, Gaffa, 2014 • <i>Exit Sugartown</i> af Martin Petersen (uddrag), Høst & Sen, 2014 • <i>Børns ungdomsromaner mener til eftertanke</i>, Folkeskolen, 2014 • <i>Ny Harry Potter-bog er forrygende</i>, Politiken, 2007	Anmeldelser	Digital boganmeldelse
På flugt! Hvis der var krig i Danmark	• <i>De mørke Jule</i> af Otto Gelsted, 1940 • <i>Juli 2015 Sommerferie af</i> Helle Pihl, Politiken, 2015 • <i>Vildt og mystisk</i>, Politiken, 2015	Feature	Podcast

[illegible]

Fordybelsesområder og Prøveform B			59
• 7.klasse • 8.-9.klasse	Tema	Kaliber 7	Kaliber 8
	Nedbryd fordomme	Important shit! Ungdomskulturav	Os og dem! En kan diskussion
	Kommunikativ kompetence	Ta' mig! Den rette til jobbet?	Sig det! Tid til tale
	Kritisk kompetence	No way! Troværdighed på nettet	Så pis dog i kummen..
	Ekstensen	#Teenager@? Sådan er en teenager	Nudging for nikkedukker
	Danmark i verden - verden i Danmark	Jävla bra vennen min! At være nordiske naboer	To each or not to tech!
	Snebolden ruller	Varyr, varyr, vira! Få spredt budskabet	Rapport fra virkeligheden
	Argumentation	Makværk eller mesterværk? Kan du lide bogen?	Danishly? Verdensborger i Danmark
	Kompetenceorienteret litteraturundervisning	På Flugt! Hvis der var krig i Danmark	Ignoranter! Ungdommen er kulturspassere
			Øpprr!!! Sådan skal verden se ud
			Udtryk ger indtryk.
			Æstetiske oplevelser

- Supplerende materiale
- Feedbackark
- Link
- Videolærervejledninger

Lærervejledninger

- Forløbsbeskrivelser
- Temabeskrivelser
- Scenariebaseret undervisning
- Lærerrollen i Kaliber
- Faglighed, kompetencer og dannelse
- Progression i Kaliber
- Planlægningsguides til forløb

Spørgsmål?

Tak for ordet

Simon Skov Fougat: simon@fougat.dk

